

ŠTO VAM DONOSIMO U OVOM BROJU?

Kratak pregled aktivnosti Zelene Istre tijekom listopada:

- Otvoreno pismo Rockwoolu
- Primjedbe na prijedlog izmjena i dopuna PPIŽ
- Trening za voditelje zelenih telefona
- Vižula kao eko-arheo park
- Plavi svijet iz Malog Lošinja
- Radionica o održivom turizmu
- Brošura: Kako gospodarimo otpadom u Istri
- Nagradni izlet OŠ iz Medulina

ZELENI TELEFON

U listopadu smo zaprimili 17 prijava građana na Zeleni telefon i to vezane za sljedeće probleme: buka 1, gradnja 1, otpad 4, razno 3, vode 1, zelenilo 4, zračenje 1, zrak 1, životinje 1.

Više o slučajevima pročitajte na str. 5 i 6.

OTVORENO PISMO ROCKWOOLU

Početak listopada smo direktoru tvrtke Rocwool Adriatic d.o.o. uputili otvoreno pismo predloživši uvođenje nekih mjera za poboljšanje standarda zaštite okoliše. Dijelove pisma pročitajte ovdje, a pismo u cijelosti na stranicama www.zelena-istra.hr.

"...

1. Unaprijedite i učinite javno dostupnim program praćenja stanja okoliša na koji vas je obavezalo Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva

...

Trenutno u široj zoni postoji 5 stanica iz mreže TE Plomin i jedna u Koromačnom (koja se za sada ne koristi). Postojeća automatska mjerna stanica koja se nalazi u Općini Pićan u Sv. Katarini mjeri samo SO₂, NO_x, lebdeće čestice i O₃.

Vama predlažemo da postavite novu mjernu stanicu koja bi mjerila SVE relevantne onečišćujuće tvari koje emitira Rockwool (osim 4 parametra koji se mjeri na postaji SV. Katarina potrebno je pratiti i emisije NH₃, formaldehida, H₂S, HCl, fenola, CO, HF). Potrebno je osigurati kontinuirano praćenje navedenih onečišćujućih tvari koje ispuštate u zrak i sve raspoložive podatke učiniti u svakom trenutku dostupnima javnosti, udrugama za zaštitu okoliša, institucijama koje zastupaju interese zdravstveno osjetljivog stanovništva te zdravstvenim organizacijama itd. **Osigurajte dnevno, mjesečno i godišnje izvješćivanje. Ili još više, osigurajte ispitivanje onečišćenja vegetacije i tla u nekom vremenskom periodu zagađivalima koji su rezultat vašeg proizvodnog procesa.**

2. Uvedite europski standard upravljanja okolišem pod nazivom EMAS

....

Radi se o inicijativi EU za unaprjeđenje zaštite okoliša za poduzeća, a pristupanje toj inicijativi u potpunosti je dobrovoljno. Njen je cilj da prepozna i nagradi one tvrtke koje primjenjuju standarde zaštite okoliša više od zakonom predviđenih. Viši standardi odnose se i na informiranje i komunikaciju s javnosti putem obaveze izrade redovitih okolišnih izvještaja. Pravni temelj za uključivanje u europski sustav za ekološko upravljanje - EMAS kreiran je usvajanjem Zakona o zaštiti okoliša RH 3. listopada 2007. Točnost i pouzdanost okolišnih izvještaja provjeravaju neovisni procjenitelji. Osim priznanja, tvrtke koje uvedu EMAS dobivaju i na vjerodostojnosti. Odlučite li se za uvođenje EMAS-a, odgovorit ćete na primjereni način pritiscima javnosti za provjerom istinitosti vaših okolišnih izvještaja, dokazat ćete da vam je doista stalo do unutarnje sigurnosti, boljih performansi u zaštiti okoliša i boljeg upravljanja rizicima. ... **Budite među prvima koji će u Hrvatskoj primijeniti ovaj standard.**

Dušica Radočić

PRIMJEDBE NA PRIJEDLOG IZMJENA I DOPUNA PROSTORNOG PLANA ISTARSKE ŽUPANIJE

Zavodu za prostorno uređenje Istarske županije uputili smo primjedbe na Prijedlog izmjena i dopuna PPIŽ. Generalna primjedba odnosila se na način izrade plana i njegovih izmjena: umjesto da se plan kreira prema potrebama njegovih stanovnika, u njegovom oblikovanju sudjeluju jedino politički moćnici i poslovni sektor. Takvim načinom planiranja budućim ćemo generacijama ne samo prenijeti sve naše okolišne probleme nego ih višestruko uvećati. PPIŽ nije usklađen s Nacionalnom strategijom održivog razvoja, kako je nedavno utvrdila radna grupa za okoliš u sklopu projekta "Procjena utjecaja razvojnih strategija na okoliš". Radna grupa je izvršila usporednu analizu ta dva dokumenta i utvrdila da PPIŽ samo na deklarativnoj razini prihvaća načela održivog razvoja **BEZ KONKRETNIH MJERA** za njihovo provođenje.

Osim toga, umjesto da izmjene i dopune budu rezultat procjene svih pozitivnih i negativnih učinaka predloženih projekata (stambene ili turističke gradnje, gradnje cestovne ili energetske infrastrukture, itd.), umjesto procjene ne samo gospodarskih nego i socijalnih i okolišnih posljedica, izmjenama i dopunama PPIŽ nastavlja se s praksom subjektivnog ili proizvoljnog planiranja, bez poznavanja dugoročnih posljedica ili načina postizanja održivog razvoja. Servilnost stručnjaka s područja prostornog planiranja politici i investitorima odrazit će se dugoročno negativno na kvalitetu života zbog kumulativnih, sekundarnih ili sinergijskih učinaka ovako kratkovidnog pristupa.

Prva primjedba odnosila se na ucrtavanje potencijalnih lokacija za terminale za ukapljeni plin (LNG terminali) u Raškom i Plominskom zaljevu i Koromačnom, koje su rezultat isključivo odluke istarskog političkog vrha i interesa investitora. Lokacije nisu odabrane temeljem analiza koristi i negativnih aspekata takvog postrojenja za lokalnu zajednicu, već potpuno arbitrarnom odlukom. Smatramo nedopustivim da se lokacije za zahvat s tako značajnim utjecajem na okoliš i druge aspekte života u lokalnoj zajednici temelje isključivo na

povoljnoj ocjeni investitora i političkom dogovoru. Jedna takva odluka trebala bi se temeljiti na strateškoj procjeni utjecaja na okoliš svih potencijalnih lokacija i odabiru najmanje štetne alternative - odlučivanju u kojem neizostavno mora sudjelovati i javnost. Predloženi način ucrtavanja potencijalnih lokacija pretvara lokalno stanovništvo u žrtve političkih odluka.

Druga primjedba odnosila se na prenamjenu zelenog poluotoka Muzil (Pula, oko 150 hektara) u građevnu zonu. Mi smatramo da cijeli Muzil mora ostati zelena površina, kako je to i predviđeno konačnim prijedlogom pulskog GUP-a, sve dok se ne provedu potrebna istraživanja prirodnih značajki područja kao i javna rasprava o budućnosti tog tako vrijednog područja za sve sadašnje i buduće stanovnike

Konačnim prijedlogom pulskog GUP-a predviđena je urbanizacija i sjevernog dijela pulske luke i izgradnja duž cijele obale (hoteli, suha marina, luke za nautički turizam, sportske i ribarske luke, rezidencijalna zona u zaleđu itd.). Osim toga, GUP-om je predviđena i velika urbanizacija dosada zelenih površina u gradu i priobalju (Južni bulevar do Zlatnih stijena s obje strane, lučica Delfin, veliki novi hoteli na Saccorgiani, na staroj klaonici, u autokampu Stoja, na Valovinama itd.). Umjesto da posljednju preostalu zelenu površinu u priobalju sačuvamo za potrebe rekreacije lokalnog stanovništva, ona se bez ikakvih uvjeta nudi investitorima da ih iskoriste prema svojim željama. **Za to je područje, premda nije pokriveno NITI JEDNIM prostornim planom, u rujnu tvrtka Brijuni rivijera pozvala investitore da "iskažu interes" za gradnju (2.500 ležajeva, golf teren i ostali sadržaji).**

Cjeloviti tekst primjedbi možete pročitati na www.zelena-istra.hr

Dušica Radojčić

ODRŽAN TRENING ZA VODITELJE ZELENIH TELEFONA I IZDAN VODIČ ZA RAD NA ZELENUM TELEFONU

U okviru projekta "Širenje Mreže Zelenih telefona" kojim su osnovani Zeleni telefoni u Vojvodini (Srbiji) i Mostaru (BiH) od 10. do 12. listopada održan je trening za nove aktiviste. Predstavnica Zelene Istre održala je predavanja na teme:

- * Potrebe u zaštiti okoliša
- * Ciljevi i svrha Zelenih telefona

- * Nužni "alati" za početak rada
- * Pravila i principi rada na Zelenom telefonu

Više o treningu možete pronaći na www.ekologija.hr. Mreža Zelenih telefona Hrvatske također je izdala i novi Vodič za rad na Zelenom telefonu kao pomoć u radu aktivistima Zelenog telefona.

VIŽULA KAO EKOLOŠKO-ARHEOLOŠKI PARK

Općina Medulin pozvala je predstavnike Zelene Istre da sudjeluju u osmišljavanju uređenja poluotoka Vižule. Vižula je jedna od rijetkih zelenih oaza u preizgrađenom Medulinu te je zbog svojih iznimnih arheoloških nalazišta i ne baš privlačne obale pošteđena od apartmanizacije i gradnje. Sastanku održanom 12. listopada osim Zelene Istre prisustvovali su predstavnici Arheološkog muzeja Istre, Konzervatorskog odjela, po jedan arhitekt, biolog, te predstavnici mjesnih odbora i općinske uprave. Svi prisutni su se složili da bi poluotok i dalje trebao ostati zelena oaza, ali uz adekvatnu zaštitu i

valorizaciju arheoloških nalazišta i bioraznolikosti. Itoga se rodila ideja da to područje u budućnosti postane ekološko-arheološki park. Općina bi htjela prijedlog takvog projekta prijaviti na natječaj za dobivanje sredstava iz pretpripravnih fondova EU, a dijelom bi se troškovi financirali i iz proračuna. Ovakav način planiranja koji uključuje sve zainteresirane strane smatramo jednim ispravnim i primjerom koji treba koristiti i pri planiranju drugih projekata od interesa za zajednicu.

Irena Burba

UČENJE O RADU EDUKACIJSKOG CENTRA O MORU U PLAVOM SVIJETU NA VELOM LOŠINJU

Razmjena iskustava i dobrih praksi s drugim udrugama aktivnost je koja obogaćuje obje strane. Ovoga puta put nas je odveo u Veli Lošinj, grad poznate ribarske tradicije. U njemu već osam godina nevladina organizacija Plavi svijet provodi istraživanje dobrih dupina lošinjsko-creskog akvatorija. Udruga je nastavila istraživanje koje je 1987. godine započeo institut Tetys iz Milana pa se mogu pohvaliti kao najdugoročniji mediteranski projekt koji prati jednu rezidentnu populaciju dupina. Plavi svijet je danas postao pravi brend u Hrvatskoj za karizmatične dupine, a na hvalu im služe i aktualni projekti: Jadranski projekt dupin, Lošinjski rezervat za dupine, Lošinjski edukacijski centar o moru te Zaštita i istraživanje morskih kornjača Jadrana. Udruga blisko surađuje s Hrvatskim prirodoslovnim muzejom u Zagrebu i aktivna je članica međunarodnih organizacija koje se bave proučavanjem i zaštitom morskih sisavaca.

Predstavnica Zelene Istre provela je početkom listopada pet dana u edukacijskom centru Plavoga svijeta. Svrha posjeta bila je upoznavanje s radom centra i učenje o pozitivnim iskustvima koja se mogu iskoristiti kroz projekt "KaPo", financiran kroz CARDS/Interreg program Europske unije, a u sklopu kojeg se sljedeće godine planira otvaranje posjetiteljskog eko-centra o zaštićenom području Rta Kamenjaka. Edukacijski centar o moru nalazi se u lijepo opremljenom zdanju u samom središtu gradića. Početna sredstva za obnovu ruševnog zdanja iz kojeg je izniknuo centar osigurala su se kroz donacije, a kroz nekoliko godina rada centar je uspio stvoriti uvjete za samofinanciranje. Otvoren je tijekom cijele godine i osim stalne postave koja posjetitelje vodi kroz zagonetni život dupina i kornjača, ponuđena su i različita tematska predavanja za grupe. Odlična suradnja uspostavljena je između udruge, turističkih djelatnika i lokalnog stanovništva koji nepoznata lica izvan turističke sezone odmah povezuju s centrom. Svima koji žele aktivno provesti svoje slobodno vrijeme, centar nudi mogućnost dvanaestodnevno programa volontiranja na Jadranskom projektu dupin.

Posjet Plavom svijetu otvorio je nove mogućnosti suradnje i inspirirao svježije ideje za budući centar u Premanturi. Stoga, ukoliko vam se pruži mogućnost, nemojte propustiti posjetiti lošinjski edukacijski centar o moru (www.plavi-svijet.hr).

Martina Hervat

RADIONICA O ODRŽIVOM TURIZMU: BEZ PARTICIPACIJE GRAĐANA NEMA ODRŽIVOSTI

Od 22. - 25. listopada u Bugarskoj se održala radionica CEEWEB **Radne grupe za održivi turizam** na temu participacije udruga građana u donošenju odluka o razvoju turizma. U četiri dana raspravljalo se o mogućnostima razvoja održivog turizma u jugoistočnoj Europi, razlozima uspjeha i neuspjeha različitih velikih kampanja koje su udruge vodile s ciljem zaštite okoliša, a posjetilo se i nekoliko pozitivnih primjera održivih turističkih

lokacija. Uz pomoć trenera sudionici su prodiskutirali najkvalitetnije načine za suradnju s medijima, a da bi se lokalnim udrugama pomoglo spriječiti ilegalnu gradnju upravo započetu u **Nacionalnom parku Rila** korištena je **"Problem Tree Analysis"** participativna metoda planiranja akcija temeljna na potrebama zajednice.

Ivica Petrinić

IZDANA BROŠURA "KAKO GOSPODARIMO OTPADOM U ISTRI"

U okviru projekta "Mobilizacija pograničnih regija Slovenije i Hrvatske u korištenju koncepta 4R+3E u gospodarenju otpadom" izdana je brošura "Kako gospodarimo otpadom u Istri" u kojoj je dan pregled sadašnjeg stanja u okolišu u

Istarskoj županiji, trenutnih problema, uzroka i potrebnih rješenja. Dostavljena je općinskim/gradskim upravama, komunalnim poduzećima, školama i knjižnicama. Svatko može dobiti primjerak u uredu Zelene Istre ili brošuru preuzeti u digitalnom formatu (pdf) s web stranice <http://4r3e.zelena-istra.hr/bin/view/RrrrEee>.

Milena Radošević

PREKOGRANIČNA KONFERENCIJA: "ULOGA EDUKACIJE U PRAVILNOM POSTUPANJU S OTPADOM"

Posljednja prekogranična konferencija u okviru projekta "Mobilizacija pograničnih regija Slovenije i Hrvatske u korištenju koncepta 4R+3E u gospodarenju otpadom" održana je u Murskoj Soboti (Slo) na temu edukacije o pravilnom postupanju s

otpadom. Sudjelovalo je 37 sudionika, predstavnika hrvatskih i slovenskih općina i gradova, komunalnih poduzeća, udruga, škola i vrtića. Predstavljeni su mnogi primjeri dobre prakse među kojima su najinteresantniji bili primjer edukacije koju provodi komunalno poduzeće Čakom iz Čakovca izdvajajući godišnje oko 100.000 kn za informativne brošure, TV i radio spotove, primjer odvojenog sakupljanja otpada na otoku Krku gdje odvojeno putem kontejnera raličitih boja odvojeno sakupe više od 20% ukupno stvorenog otpada i primjer slovenskog komunalnog poduzeća Saubermacher/Komunala koje godišnje također ulaže oko sto tisuća kuna u edukaciju korisnika svojih usluga i u tome vide dugoročnu korist. Istarska se komunana poduzeća međutim ne mogu pohvaliti istom razinom osviještenosti i razmišljanja važnosti edukacije. Nadamo se da će im ovi primjeri poslužiti kao poticaj. Više možete pročitati na: <http://4r3e.zelena-istra.hr/bin/view/RrrrEee>.

Milena Radošević

MEDULINSKA ŠKOLSKA EKO-PATROLA OSTVARILA NAGRADNI IZLET

Nakon uzbudljivih ljetnih aktivnosti eko grupe učenika i učenica OŠ "Dr. Mate Demarin" iz Medulina, sve aktivne i predane učenike i učenice nagradili smo edukativnim izletom po Istri.

Tako su 25. listopada zajedno sa dvije nastavnice koje ih svake godine prate u ljetnim aktivnostima bili u istraživanju unutrašnjosti Istre. Tako su mladi eko-istraživači istražili istarsko podzemlje spustivši se u spilju Baredine, prošli poučnu stazu Pazinske jame ne bi li se upoznali sa svim zanimljivostima koje su privukle i Jules Verna, posjetili akumulacijsko jezero Butoniga iz kojeg se dio Istre opskrbljuje pitkom vodom i Beram u kojem su pogledali znamenite freske Vincenta iz Kastva. Izlet je protekao u oduševljenju novim otkrićima i daljnjom motivacijom za buduće aktivnosti. I ove godine podršku ovom već dobro uhodanom projektu edukacije djece pružila je Turistička zajednica općine Medulin i Općina Medulin.

Irena Burba

Zeleni telefon

U **listopadu** smo zaprimili **17** prijava građana na Zeleni telefon i to vezane za sljedeće probleme: buka 1, gradnja 1, otpad 4, razno 3, vode 1, zelenilo 4, zračenje 1, zrak 1, životinje 1.

Ovaj mjesec Zeleni telefon najviše su nazivali zabrinuti i ogorčeni stanovnici Pićanštine koji su prijavljivali gusti dim nesnosnog mirisa koji nadražuje oči i sluznicu te izaziva mučninu. "Dobar susjed" Rockwool i nije ispao baš tako dobar i obazriv prema okolišu i ljudima kako se na svojim internet stranicama deklarira.

U ROCKWOOLU I SKLADIŠTENJE KAMENE VUNE KRITIČNO

Inspekcija zaštite okoliša zabranila je 22. listopada daljnji rad tvornici kamene vune Rockwool Adriatic d.o.o. na osnovi učestalih pritužbi građana na dim i neugodne mirise, prisutnosti dima pomiješanog s maglom u okolišu tvornice u jutarnjim satima, te činjenice da nije uspostavljeno kontinuirano praćenje emisija onečišćujućih tvari, odnosno nije osigurana kontrola onečišćavanja okoliša.

Povrh tih razloga **lokalni stanovnici su nam se žalili na nepoznate čestice u zraku te je zato Zelena Istra podnijela prijavu Inspekciji zaštite okoliša zbog zagađenja zraka česticama kamene vune.** Uzrok tome su velike gomile otpadne kamene vune koje se nalaze na otvorenom platou u krugu tvornice, a koje raznosi vjetar (galeriju fotografija možete pronaći na www.zelena-istra.hr).

O mogućem štetnom djelovanju čestica kamene vune na zdravlje ljudi informirali smo se u Hrvatskom zavodu za toksikologiju te nam je sam ravnatelj, prof. dr. Franjo Plavšić dostavio sljedeći podatak:

"Pogledao sam prvo službene podatke (CAS 65997-17-3, EINECS 266-046-0) u službenoj bazi podataka EZ (EXISTING CHEMICALS i IUCLID od ECB) te pronašao da se uz sitne čestice tog materijala javljaju mehanička nadraživanja (dakle ne tipično kemijsko) sluznica očiju, gornjih dišnih

putova i kože. **Smatramo da na ovom privremenom skladištu nužno treba prekriti hrpu otpada kako vjetar ne bi odnosio prašinu u okoliš."**

Zato smo od Inspekcije zaštite okoliša zatražili da zaštiti zdravlje stanovnika Pićanštine, ali i radnika tvornice i zahtijeva od Rockwoola da **HITNO** prekrije gomile otpadne kamene vune ceradom ili zaustavi širenje čestica na neki drugi način.

Nadamo se njihovoj brznoj intervenciji, jer **cerada vrijedi/košta manje od zdravlja!**

PULSKA TVRĐAVA VALMARIN: SPOMENIK KULTURE ILI SKLADIŠTE METALURGIJE?

Zeleni **telefon moguće je kontaktirati i putem e-maila na zelenitelefon@zelena-istra.hr** pa smo tako ovog mjeseca primili i je jedan zanimljiv e-mail. Građani Velog Vrha tijekom proljeća ove godine pokrenuli su akciju za očuvanje austrougarske tvrđave Valmarin i sprječavanje devastacije tako što su se oformili kao Udruga za očuvanje starina i

kulturne baštine Veli Vrh.

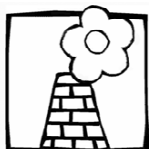
Međutim, imaju poteškoće zato što je tvrđavu od MORH-a na korištenje dobio jedan bivši djelatnik TSU-a Uljanik, s namjerom proizvodnje metalnih proizvoda pa čak i dijelova za oružje, tvrde građani Velog Vrha.

Takva namjena jednog spomenika kulture zasigurno nije u interesu okolnog stanovništva i mještana grada Pule, pogotovo zato što se sve to dogodilo bez njihovog znanja.

Građani Velog Vrha su pokušali razgovarati s komisijom MORH-a koja dodjeljuje tvrđave na korištenje, no kažu da su okolnosti pod kojim je tvrđava dodijeljena na korištenje nisu transparentne. Trenutno je tvrđava zatvorena (pod ključem i lokotom), puna je raznog metalnog i drugog otpada i metalnih konstrukcija. Stoga se pitaju da li je ovakvo rješenje primjereno očuvanju i valorizaciji jednog spomenika kulture?

Neprihvatljivo je da se u našem gradu uvijek ponavlja ista priča, umjesto da zaštitimo i valoriziramo naše bogato kulturno nasljeđe ono se prepušta devastaciji i namjenjuje za djelatnosti koje se na niti jedan način ne bi trebale odvijati u spomeniku kulture. Na sve to upozorili smo MORH i očekujemo odgovor.

Irena Burba

zelena istra

Zelena Istra
Gajeva 3, 52100 Pula
tel./fax. +385 52 506 065
udruga-zelena-istra@pu.t-com.hr
www.zelena-istra.hr